

Folketinget
lov@ft.dk

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sim@sim.dk
www.sim.dk

Sagsnr.
2015 - 9684

Valgklage fra Chris von Ahnen

Doknr.
297245

Dato
10-12-2015

Fra Chris von Ahnen har Social- og Indenrigsministeriet modtaget vedhæftede e-mail af 5. december 2015 med bilag vedrørende folkeafstemningen den 3. december 2015 om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning. Chris von Ahnen har klaget over, at han som dansk statsborger med bopæl i Sverige, der også er medlem af Den Europæiske Union, ikke kan optages på valglisten til folketingsvalg. Chris von Ahnen har anført, at det er i strid med hans demokratiske rettigheder sikret under EU-traktaten, og at folkeafstemningen den 3. december 2015 på den baggrund bør erklæres ugyldig.

Chris von Ahnen har som bilag til klagen vedlagt en anbefaling fra Europa-Kommissionen (Commission Recommendation) af 29. januar 2014 vedrørende konsekvenserne ved at fratage valgretten fra unionsborgere, der udøver deres ret til fri bevægelighed (Addressing the consequences of disenfranchisement of Union citizens exercising their rights to free movement).

1. Social- og Indenrigsministeriet kan i den anledning oplyse, at det følger af § 96, stk. 1, i lov om valg til Folketinget (folketingsvalgloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 369 af 10. april 2014, at enhver, der har valgret til Folketinget og er optaget på valglisten, har ret til at deltage i folkeafstemninger.

Social- og Indenrigsministeriet kan om reglerne for valgret til Folketinget oplyse, at det efter grundlovens § 29, stk. 1, bl.a. er en betingelse for at have valgret til Folketinget, at man har dansk indfødsret, har opnået alderen for valgret (18 år siden 1978) og i øvrigt ikke er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6 (tidligere kaldt "umyndiggjort"). Grundlovens § 29, stk. 1, indeholder herudover et krav om fast bopæl i riget som betingelse for valgret til Folketinget.

De nærmere regler herom følger af folketingsvalglovens § 2. Disse regler blev senest ændret ved lov nr. 438 af 9. juni 2004 i overensstemmelse med anbefalingerne fra det af den daværende indenrigs- og sundhedsminister og justitsminister nedsatte Valgretsudvalg med deltagelse af statsretseksperter. Valgretsudvalget havde fået til opgave at undersøge mulighederne for, hvorledes kredsen af personer med dansk indfødsret, der under ophold i udlandet har valgret til Folketinget, i videst muligt omfang kunne udvides inden for rammerne af grundloven. Valgretsudvalget afgav i oktober 2003 sin betænkning vedrørende revision af folketingsvalglovens regler om valgret under udlandsophold (betænkning nr. 1432/2003).

De nugældende regler i folketingsvalglovens § 2 lyder således:

"§ 2. Personer, der er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste uden for riget, anses for at have fast bopæl i riget.

Stk. 2. Følgende personer, der midlertidigt har taget ophold i udlandet, anses ligeledes for at have fast bopæl i riget:

- 1) Personer, der er udsendt for at gøre tjeneste i udlandet som ansat af en dansk offentlig myndighed eller en herværende privat virksomhed eller forening.
- 2) Personer, der opholder sig i udlandet som ansat i en international organisation, hvoraf Danmark er medlem.
- 3) Personer, der er udsendt for at gøre tjeneste i udlandet af en dansk hjælpeorganisation.
- 4) Personer, der opholder sig i udlandet i uddannelsesøjemed.
- 5) Personer, der opholder sig i udlandet af helbredsmæssige grunde.
- 6) Personer, der opholder sig i udlandet, og som i henseende til tilknytningen til riget ganske må sidestilles med de personer, der er nævnt i nr. 1-5.

Stk. 3. Personer, der opholder sig i udlandet, anses ligeledes for at have fast bopæl i riget, såfremt de agter at vende tilbage til riget inden for 2 år efter udrejsen.

Stk. 4. En person, der samlever på fælles bopæl med en person, der er omfattet af stk. 1, 2 eller 3, anses for at have fast bopæl i riget, såfremt de pågældende to samlevende

- 1) har indgået ægteskab eller registreret partnerskab med hinanden eller
- 2) opfylder betingelserne for at indgå ægteskab eller registreret partnerskab med hinanden og havde etableret fælles bopæl inden udrejsen."

Efter folketingsvalglovens § 16, stk. 2, kan vælgere, der har haft ophold i udlandet i mere end 4 år, eller hvis der i øvrigt er tvivl om, hvorvidt vælgeren er omfattet af lovens § 2, kun optages på valglisten, hvis det af social- og indenrigsministeren nedsatte Valgnævn anser betingelserne i lovens § 2 for at være opfyldt.

Social- og Indenrigsministeriet har fra Valgnævnet fået oplyst, at Chris von Ahnen i en ansøgning af 24. august 2015 om optagelse på valglisten har oplyst, at han udrejste den 1. november 2004. Chris von Ahnens ansøgning om optagelse på valglisten skulle derfor behandles af Valgnævnet.

Det følger af folketingsvalglovens § 2, stk. 2, at det er en betingelse for valgret, at varigheden af udlandsopholdet er midlertidig. Det er således ikke tilstrækkeligt, at man opholder sig i udlandet af en af de årsager, der er nævnt i folketingsvalglovens § 2, stk. 2, hvis ikke man samtidig opfylder betingelsen om, at udlandsopholdet er midlertidigt.

For så vidt angår midlertidighedsbetingelsen fremgår det af afgørelsen fra Valgnævnet af 9. oktober 2015, at nævnet har opstillet den retningslinje, at personer, der opholder sig i udlandet af en af de årsager, der er nævnt i folketingsvalglovens § 2, stk. 2, og hvis udlandsophold ikke overstiger 8 år, kan optages på valglisten. Personer, der på ansøgningstidspunktet har opholdt sig i udlandet i mere end 8 år, vil derfor som udgangspunkt ikke blive optaget på valglisten.

Valgnævnet tog ikke i afgørelsen stilling til, hvorvidt Chris von Ahnen opholdt sig i udlandet af en af de årsager, der er nævnt i folketingsvalglovens § 2, stk. 2. Valgnævnet meddelte afslag på Chris von Ahnens ansøgning om optagelse på folketingsvalglisten under henvisning til, at nævnet ikke på baggrund af de oplysninger, Chris von Ahnen havde anført i sin ansøgning, fandt grundlag for at fravige nævnets praksis vedrørende midlertidigt udlandsophold, og at nævnet herefter på grund af varigheden af Chris von Ahnens ophold i udlandet fandt, at opholdet ikke længere kunne betragtes som midlertidigt. Nævnet henviste herved til, at Chris von Ahnen ifølge egne oplysninger udrejste af landet den 1. november 2004.

Det tilføjes, at midlertidighedsbetingelsen i folketingsvalglovens § 2, stk. 2, er behandlet i Valgretsudvalgets betænkning nr. 1432/2003, afsnit 5.2.8.5., side 204 ff., og afsnit 6.2.6., side 338 ff. Det daværende Valgretsævn bekendtgjorde ved meddelelse af 2. juli 2002 sin ændring af nævnets praksis til den nuværende praksis som beskrevet ovenfor. Nævnet tilkendegav i den forbindelse, at en lavere øverste grænse for det åremål for ophold i udlandet, der i almindelighed kunne anses for et midlertidigt ud-

landsophold, ville harmonere bedre med grundlovens krav om, at valgret til Folketinget forudsætter "fast bopæl i riget". De juridiske professorer i Valgretsudvalget (Jens Peter Christensen, Henrik Zahle og Claus Haagen Jensen) konkluderede, at en lovregel, der indebar, at udlandsophold i op til 12 år i almindelighed ansås for midlertidige, ville give anledning til betænkeligheder af en sådan vægt i forhold til bopælskravet i grundlovens § 29, stk. 1, at en sådan ordning ikke kunne anses for grundlovmæssig.

2. Social- og Indenrigsministeriet kan om foreneligheden mellem bopælskravet i grundlovens § 29, stk. 1, og EU-retten oplyse, at spørgsmålet om EU-medholdeligheden af den danske grundlovs krav om fast bopæl i Danmark som betingelse for valgret til Folketinget er behandlet i Valgretsudvalgets betænkning nr. 1432/2003, kapitel 4.2., side 154 ff. Valgretsudvalget konkluderer, at grundlovens krav om fast bopæl som betingelse for valgret til Folketinget ikke kan anses for at være i strid med EU-retten.

Justitsministeriet har endvidere efterfølgende over for Folketinget i forbindelse med besvarelsen af en række folketingssspørgsmål redegjort for den danske valglovgivnings forhold til EU-retten. Social- og Indenrigsministeriet kan henvise til vedhæftede besvarelse af 7. april 2004 på folketingssspørgsmål nr. S 2616 af 5. marts 2004 og til den vedhæftede endelige besvarelse af 23. oktober 2008 på Kommunaludvalgets spørgsmål nr. 160, stillet den 3. september 2008 (KOU Alm. del). I begge besvarelser konkluderer Justitsministeriet, at den danske folketingsvalglovgivning ikke er i strid med EU-retten.

Det tilføjes, at spørgsmålet om, hvorvidt det ville være foreneligt med bopælskravet i grundlovens § 29, stk. 1, at anse personer med dansk indfødsret, der tager ophold i udlandet, men har arbejde eller uddanner sig i Danmark (grænsegængere), for at have fast bopæl i riget, er behandlet i Valgretsudvalgets betænkning nr. 1432/2003, afsnit 6.2.5., side 335 ff. Valgretsudvalget konkluderer, at en sådan ordning ikke vil være forenelig med grundlovens § 29.

3. Afslutningsvis skal Social- og Indenrigsministeriet gøre opmærksom på, at Chris von Ahnen i forbindelse med folketingsvalgene henholdsvis den 18. juni 2015 og den 15. september 2011 indgav valgklager over, at han som dansk statsborger med fast bopæl i Sverige ikke kunne optages på valglisten til disse folketingsvalg. Spørgsmålet er behandlet i henholdsvis betænkning afgivet den 2. juli 2015 af Udvalget til Prøvelse af Valgene, afsnit II, pkt. 3.B., nr. 21) (se beslutningsforslag B 1, FT 2014-15, 2. samling) og betænkning afgivet den 29. september 2011 af Udvalget til Prøvelse af Valgene, afsnit II, pkt. 3.B., nr. 10) (se beslutningsforslag B 1, FT 2010-11, 2. samling).

Klageren er herfra underrettet om, at sagen oversendes til Folketinget.

Med venlig hilsen
Nikolaj Stenfalk

Klage over folketingsvalget 2015 Til

Økonomi- og indenrigsministeren

Klage over folkeafstemningen 3 december 2015

Jeg er dansk statsborger med bopæl i Sverige, jeg har dermed bopæl i et andet EU land end Danmark. Jeg har ved ansøgning anmodet om optagelse på folketingsvalglisten, jeg har henvist til mine rettigheder under EU traktaten. Afvisningen af min ansøgning om stemmeret i Danmark til folketingsvalg er i strid med mine demokratiske rettigheder sikret under EU traktaten, læs venligst det vedhæftede brev fra EU kommissionen dateret 29 januar 2014.

Folkeafstemningen d. 3 december 2015 bør derfor erklæres ugyldigt, da det er afholdt på et retsstridigt grundlag.

Med venlig hilsen

Chris von Ahnen

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 29.1.2014
C(2014) 391 final

KOMMISSIONENS HENSTILLING

af 29.1.2014

om følgerne af, at unionsborgere fortaber deres valgret, når de udøver deres ret til fri
bevægelighed

DA

DA

KOMMISSIONENS HENSTILLING

af 29.1.2014

om følgerne af, at unionsborgere fortaber deres valgret, når de udøver deres ret til fri bevægelighed

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 292, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Lissabontraktaten øger EU-borgernes rolle som politiske aktører ved at skabe en tæt forbindelse mellem borgerne, udøvelsen af deres politiske rettigheder og Unionens demokratiske liv. I artikel 10, stk. 1 og 3, i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) fastslås det, at Unionens funktionsmåde bygger på det repræsentative demokrati, og at enhver borger har ret til at deltage i Unionens demokratiske liv. I TEU's artikel 10, stk. 2, som er udtryk for disse principper, er det fastsat, at borgerne er direkte repræsenteret på EU-plan i Europa-Parlamentet, og at medlemsstaterne repræsenteres i Det Europæiske Råd af deres stats- eller regeringschef og i Rådet af deres regeringer, der selv er demokratisk ansvarlige enten overfor deres nationale parlamenter eller over for deres borgere.
- (2) Det fremgår af artikel 20 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), at Unionsborgerskab er et supplement til det nationale statsborgerskab.
- (3) EU-borgerne har en grundlæggende ret til frit at færdes og opholde sig i EU i medfør af artikel 21 i TEUF og artikel 45 i EU's charter om grundlæggende rettigheder.
- (4) Formålet med denne henstilling er at styrke retten til at deltage i Unionens og medlemsstaternes demokratiske liv for EU-borgere, der gør brug af deres ret til fri bevægelighed inden for Unionen.
- (5) Som understreget i rapporten om unionsborgerskab 2010¹ er et af de problemer, som unionsborgere fra visse medlemsstater møder som politiske aktører i Unionen, at de mister retten til at stemme (de fortaber deres valgret) ved nationale valg i deres oprindelsesmedlemsstat, når de har haft ophold i en anden medlemsstat i et givent tidsrum.
- (6) For nuværende er der ingen medlemsstater, der har en generel politik om, at unionsborgere fra andre medlemsstater, som har bopæl på deres område, har ret til at

---

¹ KOM(2010) 603.

stemme ved nationale valg. Unionsborgere, der har fortabt deres valgret, har således normalt ikke ret til at stemme ved nationale valg i nogen af medlemsstaterne.

- (7) Den nuværende situation kan anses for at være ude af trit med den grundlæggende forudsætning for unionsborgerskabet, nemlig at det er et supplement til det nationale statsborgerskab og har til formål at give unionsborgerne yderligere rettigheder, idet udøvelse af retten til fri bevægelighed i dette tilfælde kan føre til fortabelse af en ret til politisk deltagelse.
- (8) Selv om unionsborgere, der således fortaber deres valgret, bevarer retten til at vælge medlemmer til Europa-Parlamentet, har de ikke ret til at deltage i de nationale processer, der fører til sammensætning af de nationale regeringer, hvis repræsentanter på sin side sidder i Rådet, som udgør Unionens anden lovgiver.
- (9) Dette tab af retten til at stemme ved de nationale valg i det land, hvor den pågældende er statsborger, fordi han eller hun benytter sin ret til at flytte til et andet EU-land, opfattes af unionsborgerne som en indskrænkning i deres politiske rettigheder.
- (10) I rapporten om unionsborgerskab 2013 – "Unionsborgere: jeres rettigheder, jeres fremtid"² fremhævede Kommissionen, at unionsborgerens fulde deltagelse i Unionens demokratiske liv på alle niveauer udgør selve kernen i unionsborgerskabet. Kommissionen oplyste, at den vil foreslå konstruktive måder, hvorpå EU-borgere, der bor i en anden medlemsstat, fuldt ud kan deltage i det demokratiske liv i EU ved at opretholde deres ret til at stemme ved nationale valg i deres oprindelsesland.
- (11) Stemmeretten er en grundlæggende rettighed for borgerne. Som anerkendt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol er stemmeret ikke et privilegium. Alle generelle, automatiske og vilkårlige fravigelser af princippet om almindelig valgret risikerer at underminere den således valgte lovgivende forsamlings demokratiske legitimitet, og legitimiteten af de love, den vedtager³. Der må således være en formodning om, at alle statsborgere i en demokratisk stat har stemmeret. Samme domstol har ligeledes fastslået, at der er en klar tendens til at give ikke-bosiddende statsborgere adgang til at stemme, selv om der endnu ikke findes nogen fælleseuropæisk tilgang til spørgsmålet.
- (12) De nugældende regler i visse medlemsstater kan føre til en situation, hvor unionsborgere, der har bopæl i andre medlemsstater, mister deres stemmeret alene med den begrundelse, at de har boet i udlandet i en vis periode. Dette bygger på en formodning om, at de pågældende mister forbindelsen til den politiske proces i hjemlandet under et ophold i udlandet af en given varighed. Denne formodning er imidlertid ikke korrekt i hvert enkelt tilfælde. Det kan derfor være rimeligt at give borgere, der risikerer at fortabe deres valgret, mulighed for at vise, at de fortsat har en interesse i det politiske liv i den medlemsstat, hvor de er statsborgere.
- (13) Unionsborgere, der har bopæl i en anden medlemsstat, kan opretholde en livslang og nær tilknytning til deres hjemland og kan fortsat være direkte påvirket af de retsakter, der vedtages af den lovgivende forsamling, der er valgt dér. Den udbredte adgang til fjernsynsudsendelser på tværs af grænserne og adgangen til internet og andre former

² KOM(2013) 269.

³ Den Europæiske Menneskeretsdomstols dom af 7.5.2013 i Shindler-sagen.

for webbaserede og mobile kommunikationsteknologier gør det lettere end nogensinde før nøje at følge og deltage i den sociale og politiske udvikling i oprindelsesmedlemsstaten.

- (14) Ræsonnementet bag en politik, der medfører, at borgere fortaber deres stemmeret bør revurderes i lyset af de nuværende socioøkonomiske og teknologiske realiteter, den nuværende tendens til øget politisk deltagelse og det aktuelle niveau for europæisk integration sammen med den meget vigtige ret til at deltage i Unionens demokratiske liv og retten til fri bevægelighed.
- (15) En mere rummelig og proportional tilgang ville være at sikre, at borgere, der gør brug af deres ret til fri bevægelighed og ophold i Unionen, kan bevare deres ret til at stemme ved nationale valg, når de viser en vedvarende interesse i det politiske liv i den medlemsstat, hvor de er statsborgere.
- (16) En positiv tilkendegivelse fra de pågældende borgeres side, såsom en ansøgning om fortsat at være optaget på valglisten i deres oprindelsesmedlemsstat, bør betragtes som et passende kriterium – og som det mest enkle middel — til at vise en fortsat interesse i det nationale politiske liv, uden at det berører disse medlemsstaters mulighed for at stille krav om, at deres statsborgere med passende mellemrum indgiver en fornyet ansøgning for således at bekræfte, at de stadig har en sådan interesse.
- (17) For at gøre det lettere for borgere i udlandet bør de have mulighed for at indgive deres ansøgninger om optagelse eller om fortsat at være optaget på valglisten i elektronisk form.
- (18) Det vil være vigtigt at sikre, at borgere, der flytter til eller bor i en anden medlemsstat, modtager rettidig og passende information om betingelserne for, at de kan bevare deres stemmeret og om de relevante praktiske foranstaltninger —

VEDTAGET DENNE HENSTILLING:

1. Medlemsstater, som har truffet et politisk valg om at begrænse deres statsborgeres ret til at stemme ved nationale valg udelukkende på grundlag af et bopælskriterium, bør gøre det muligt for statsborgere, som gør brug af deres ret til fri bevægelighed og ophold i Unionen, at vise, at de har en vedvarende interesse i det politiske liv i den medlemsstat, hvor de er statsborgere, herunder ved hjælp af en ansøgning om fortsat at være opført på valglisten, idet de således bevarer deres stemmeret.
2. Såfremt medlemsstaterne tillader deres statsborgere bosiddende i en anden medlemsstat at bevare deres ret til at stemme ved nationale valg ved hjælp af en ansøgning om fortsat at være opført på valglisten, berører dette ikke disse medlemsstaters mulighed for at indføre proportionale ledsageforanstaltninger, såsom indgivelse af en fornyet ansøgning med passende intervaller.
3. Medlemsstater, der tillader deres statsborgere bosiddende i en anden medlemsstat at bevare retten til at stemme ved nationale valg ved hjælp af en ansøgning eller en fornyet ansøgning om fortsat at være opført på valglisten, bør sikre, at alle relevante ansøgninger kan indgives elektronisk.
4. Medlemsstater, hvis lovgivning medfører, at deres statsborgere bosiddende i andre medlemsstater mister retten til at stemme ved nationale valg, bør på en passende

måde og rimelig betids informere dem om betingelserne for at bevare deres ret til at stemme ved nationale valg og om de dermed forbundne praktiske foranstaltninger.

Denne henstilling er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 29.1.2014.

På Kommissionens vegne
Viviane REDING
Næstformand

BEKRÆFTET KOPI
For generalsekretæren

Jordi AYET PUIGARNAU
Direktor for generalsekretariatets kontor
EUROPA-KOMMISSIONEN